

5.2 การแยกตัวประกอบของพหุนามตีกรีสองตัวแปรเดียว

ในทัวร์ข้อนี้จะกล่าวถึงการแยกตัวประกอบของพหุนามที่มีตีกรีส่องและมีตัวแปรเดียว ที่แต่ละพจน์มีลักษณะที่ต้องเป็นจำนวนเต็ม เช่น $3x^2 - 8x + 5$, $2x^2 - x - 1$, $x^2 - 9$, $y^2 + 6y - 7$ และ $-y^2 + 8y$ พหุนามเหล่านี้ เป็นตัวอย่างของพหุนามตีกรีส่องตัวแปรเดียว

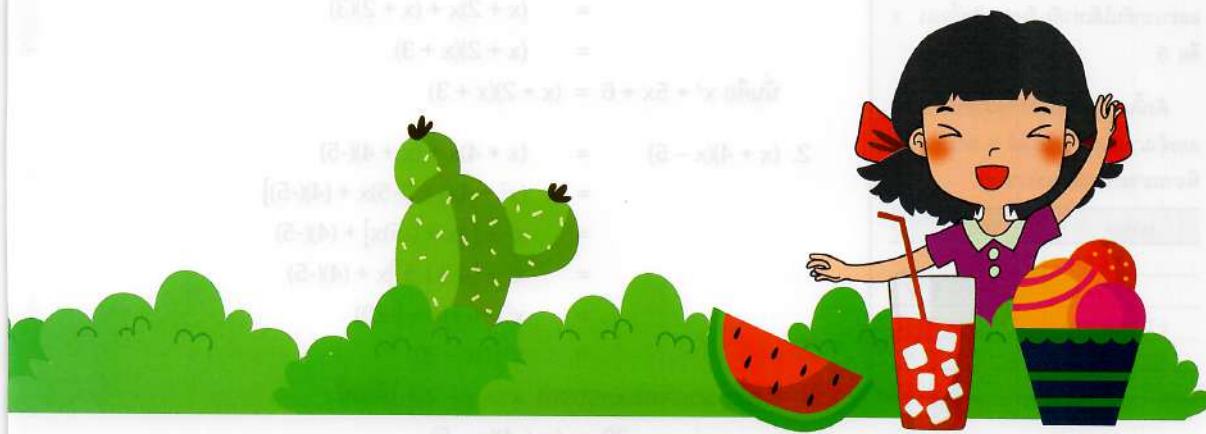
พหุนามดีกรีสองตัวแปรเดียว หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า พหุนามกำลังสอง (quadratic polynomial) คือ พหุนามที่ เปียนได้ในรูป $ax^2 + bx + c$ เมื่อ a, b, c เป็นค่าคงตัวที่ $a \neq 0$ และ x เป็นตัวแปร

การแยกตัวประกอบของพหุนามดีกรีสองในรูป $ax^2 + bx + c$
เมื่อ a, b เป็นจำนวนเต็ม และ $c = 0$

ในกรณีที่ $c = 0$ พหุนามดีกรีสองตัวแปรเดียวจะอยู่ในรูป $ax^2 + bx$ เราสามารถใช้สมบัติการแจกแจง แยกตัวประกอบของพหุนามในรูปนี้ได้ในลักษณะเดียวกับที่กล่าวมาแล้วในหัวข้อ 5.1

$$\begin{array}{l} \text{ตัวอย่างที่ 1} \quad \text{จงแยกตัวประกอบของ } 4x^2 - 20x \\ \text{วิธีทำ} \quad 4x^2 - 20x = 4x(x - 5) \end{array}$$

$$\begin{array}{l} \text{ตัวอย่างที่ 2} \quad \text{จงแยกตัวประกอบของ } -15x^2 + 12x \\ \text{วิธีทำ} \quad -15x^2 + 12x = 3x(-5x + 4) \\ \text{หรือ} \quad -15x^2 + 12x = -3x(5x - 4) \end{array}$$

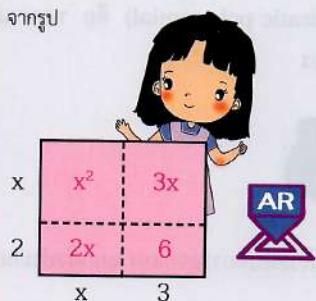

การแยกตัวประกอบของพหุนามดีกรีสองในรูป $ax^2 + bx + c$
เมื่อ $a = 1$, b และ c เป็นจำนวนเต็ม และ $c \neq 0$

123

มุมคณิต

จากรูป

จะเห็นว่า $(x+2)(x+3) = x^2 + 5x + 6$
นั่นคือ $x^2 + 5x + 6 = (x+2)(x+3)$

ในกรณีที่ $a = 1$ และ $c \neq 0$ พหุนามดีกรีสองตัวแปรเดียวจะอยู่ในรูป $x^2 + bx + c$ เราสามารถแยกตัวประกอบของพหุนามในรูปนี้ได้โดยอาศัยแนวคิดจากการหาผลคูณของพหุนาม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

พิจารณาการหาผลคูณของพหุนามต่อไปนี้

$$\begin{aligned} 1. (x+2)(x+3) &= (x+2)x + (x+2)(3) \\ &= (x^2 + 2x) + [3x + (2)(3)] \\ &= x^2 + (2x + 3x) + (2)(3) \\ &= x^2 + (2+3)x + (2)(3) \\ &= x^2 + 5x + 6 \end{aligned}$$

ดังนั้น แยกตัวประกอบของ $x^2 + 5x + 6$ ได้ดังนี้

$$x^2 + 5x + 6 = (x+2)(x+3)$$

จากการหาผลคูณ $(x+2)(x+3)$ ดังกล่าว จะได้ขั้นตอนการแยกตัวประกอบของ $x^2 + 5x + 6$ โดยทำขั้นตอนย้อนกลับ ดังนี้

$$\begin{aligned} (2)(3) &= 6 \\ 2 + 3 &= 5 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} x^2 + 5x + 6 &= x^2 + (2+3)x + (2)(3) \circ\circ \\ &= x^2 + (2x + 3x) + (2)(3) \\ &= (x^2 + 2x) + [3x + (2)(3)] \\ &= (x+2)x + (x+2)(3) \\ &= (x+2)(x+3) \end{aligned}$$

$$\text{นั่นคือ } x^2 + 5x + 6 = (x+2)(x+3)$$

$$\begin{aligned} 2. (x+4)(x-5) &= (x+4)x + (x+4)(-5) \\ &= (x^2 + 4x) + [(-5)x + (4)(-5)] \\ &= x^2 + [4x + (-5)x] + (4)(-5) \\ &= x^2 + [4 + (-5)]x + (4)(-5) \\ &= x^2 + (-1)x + (-20) \\ &= x^2 - x - 20 \end{aligned}$$

ดังนั้น แยกตัวประกอบของ $x^2 - x - 20$ ได้ดังนี้

$$x^2 - x - 20 = (x+4)(x-5)$$

จากการหาผลคูณ $(x + 4)(x - 5)$ ดังกล่าว จะได้ขั้นตอนการแยกตัวประกอบของ $x^2 - x - 20$ โดยทำขั้นตอนย้อนกลับในทำนองเดียวกับข้อ 1 ดังนี้

$$\begin{aligned} x^2 - x - 20 &= x^2 + (-1)x + (-20) \\ &= x^2 + [4 + (-5)]x + (4)(-5) \\ &= x^2 + [4x + (-5)x] + (4)(-5) \\ &= (x^2 + 4x) + [(-5)x + (4)(-5)] \\ &= (x + 4)x + (x + 4)(-5) \\ &= (x + 4)[x + (-5)] \\ &= (x + 4)(x - 5) \end{aligned}$$

นั่นคือ $x^2 - x - 20 = (x + 4)(x - 5)$

ข้อสังเกต

เราจึงแยกตัวประกอบของ $x^2 - x - 20$ ได้ ถ้าสามารถหาจำนวนเต็มสองจำนวนที่คูณกันได้เท่ากับพจน์ที่เป็นค่าคงตัวคือ -20 และบวกกันได้เท่ากับสัมประสิทธิ์ของ x คือ -1

ดังนั้น อาจใช้โดยการหาจำนวนเต็มสองจำนวนที่คูณกันแล้วได้ -20 ก่อน แล้วจึงพิจารณาผลบวกที่ต้องการดังนี้

ผลคูณ	ผลบวก
$(-1) \times 20 = -20$	$(-1) + 20 = 19 \times$
$(-2) \times 10 = -20$	$(-2) + 10 = 8 \times$
$(-4) \times 5 = -20$	$(-4) + 5 = 1 \times$
$1 \times (-20) = -20$	$1 + (-20) = -19 \times$
$2 \times (-10) = -20$	$2 + (-10) = -8 \times$
$4 \times (-5) = -20$	$4 + (-5) = -1 \checkmark$

ในกรณีที่ b เป็นจำนวนเต็มสองจำนวนที่บวกกันได้เท่ากับพจน์ที่เป็นค่าคงตัวคือ c และ $c \neq 0$ ได้ ถ้าสามารถหาจำนวนเต็มสองจำนวนที่คูณกันได้เท่ากับพจน์ที่เป็นค่าคงตัวคือ c และบวกกันได้เท่ากับสัมประสิทธิ์ของ x คือ b

ถ้าให้ m และ n เป็นจำนวนเต็มสองจำนวน ซึ่ง $mn = c$ และ $m + n = b$
จะได้ว่า $x^2 + bx + c = (x + m)(x + n)$

ตัวอย่างที่ 3

วิธีทำ จงแยกตัวประกอบของ $x^2 + 2x + 1$

$$x^2 + 2x + 1 = (x + 1)(x + 1)$$

$$\begin{aligned} c &= 1 = 1 \times 1 \\ b &= 2 = 1 + 1 \end{aligned}$$

ตัวอย่างที่ 4

วิธีทำ จงแยกตัวประกอบของ $x^2 - 10x + 21$

$$x^2 - 10x + 21 = [x + (-3)][x + (-7)]$$

$$\text{นั่นคือ } x^2 - 10x + 21 = (x - 3)(x - 7)$$

$$\begin{aligned} c &= 21 = (-3) \times (-7) \\ b &= -10 = (-3) + (-7) \end{aligned}$$

ตัวอย่างที่ 5

วิธีทำ จงแยกตัวประกอบของ $x^2 + 2x - 35$

$$x^2 + 2x - 35 = [x + (-5)][x + 7]$$

$$\text{นั่นคือ } x^2 + 2x - 35 = (x - 5)(x + 7)$$

$$\begin{aligned} c &= -35 = (-5) \times 7 \\ b &= 2 = (-5) + 7 \end{aligned}$$

ตัวอย่างที่ 6

จงแยกตัวประกอบของ $x^2 - 4x - 12$

วิธีทำ	$x^2 - 4x - 12 = [x + (-6)](x + 2)$
นั่นคือ	$x^2 - 4x - 12 = (x - 6)(x + 2)$

$$c = -12 = (-6) \times 2$$

$$b = -4 = (-6) + 2$$

มุมเทคโนโลยี

นักเรียนสามารถดาวน์โหลดไฟล์ GSP เพื่อฝึกการแยกตัวประกอบของพหุนามดิกรีสอง เพิ่มเติมได้ที่

<http://ipst.me/9158>

คูณ多项式

$$x^2 - 4x - 21$$

ค่าตอบ

$$(x + 3)(x - 7)$$

ข้าปันจัง ข้าปันว่า เราจะสามารถแยกตัวประกอบของ $x^2 + 3x + 1$ ให้ตัวประกอบมีสัมประสิทธิ์ของแต่ละพจน์ และค่าคงตัวเป็นจำนวนเต็มได้ไหมนะ

ไม่ได้จะข้าหอม เพราะ ไม่มีจำนวนเต็มสองจำนวนที่คูณกันได้ 1 และบวกกันได้ 3 ดังนั้น เราจึงไม่สามารถแยกพหุนาม $x^2 + 3x + 1$ ให้ลงในรูปการคูณของพหุนามดิกรีหนึ่งที่มีสัมประสิทธิ์และค่าคงตัวเป็นจำนวนเต็มได้นะจัง

โดยทั่วไปแล้ว ในการแยกตัวประกอบของพหุนาม $x^2 + bx + c$ เมื่อ b, c เป็นจำนวนเต็มและ $c \neq 0$ ถ้าเราไม่สามารถหาจำนวนเต็มสองจำนวนที่คูณกันได้เท่ากับ c และบวกกันได้เท่ากับ b เราก็ไม่สามารถแยกตัวประกอบของ $x^2 + bx + c$ ออกเป็นตัวประกอบที่เป็นพหุนามดิกรีหนึ่งซึ่งมีสัมประสิทธิ์และค่าคงตัวเป็นจำนวนเต็ม

ชวนคิด 5.2

จงเติมเลขโดด 0–9 ลงใน ○ ทั้งสิบช่อง ซึ่งเลขโดดแต่ละตัวนั้น ใช้ได้เพียงครั้งเดียว

$$x^2 + ○x - ○ = (x + 2)(x - ○)$$

$$x^2 + 1○x + 1○ = (x + 2)(x + ○)$$

$$x^2 + 2x - ○5 = (x + ○)(x - ○)$$

$$x^2 - ○x + 8 = (x - 2)(x - 4)$$

แบบฝึกหัด 5.2 ก

1. ให้นักเรียนหาจำนวนเต็ม m และ n ที่ทำให้ $mn = c$ และ $m + n = b$ โดยที่ b และ c มีค่าตามที่กำหนดให้ต่อไปนี้

- 1) $b = 19$ และ $c = 84$
- 2) $b = -5$ และ $c = -104$
- 3) $b = 2$ และ $c = -143$
- 4) $b = -23$ และ $c = 126$
- 5) $b = 21$ และ $c = 90$
- 6) $b = 7$ และ $c = -120$
- 7) $b = -8$ และ $c = -128$
- 8) $b = -24$ และ $c = 108$
- 9) $b = 2$ และ $c = -399$
- 10) $b = -11$ และ $c = -312$

2. จงแยกตัวประกอบของพหุนามต่อไปนี้

1) $x^2 - 5x$	2) $3m^2 - 3m$
3) $-2y + y^2$	4) $-5x^2 - 10x$
5) $x^2 + 4x + 3x + 12$	6) $m^2 - 5m + 2m - 10$
7) $x^2 + 9x + 14$	8) $n^2 + 15n + 14$
9) $y^2 + 10y + 24$	10) $x^2 + 7x - 18$
11) $x^2 - 9x + 20$	12) $a^2 - 8a - 9$
13) $b^2 + 9b - 10$	14) $x^2 - 10x + 24$
15) $x^2 - 14x + 24$	16) $a^2 + 11a + 18$
17) $56 + 15a + a^2$	18) $m^2 - 13m + 42$
19) $x^2 - 20x - 21$	20) $x^2 - 15x + 36$
21) $y^2 + 13y + 12$	22) $t^2 - 11t + 30$
23) $a^2 - a - 72$	24) $x^2 - 17x + 70$
25) $y^2 - 18y + 81$	26) $n^2 + 15n - 54$
27) $x^2 - 30x - 99$	28) $m^2 - 22m + 121$
29) $x^2 - 12x - 85$	30) $144 + 24a + a^2$

ชวนคิด 5.3

1. มีจำนวนเต็ม b ทั้งหมดกี่จำนวน ที่ทำให้ $x^2 + bx + 16$ สามารถแยกตัวประกอบออกเป็นพหุนามดีกรีหนึ่ง ซึ่งมีสัมประสิทธิ์และค่าคงตัวเป็นจำนวนเต็ม
2. ให้หาจำนวนเต็ม c มา 5 จำนวน ที่ทำให้ $x^2 - 4x + c$ สามารถแยกตัวประกอบออกเป็นพหุนามดีกรีหนึ่ง ซึ่งมีสัมประสิทธิ์และค่าคงตัวเป็นจำนวนเต็ม

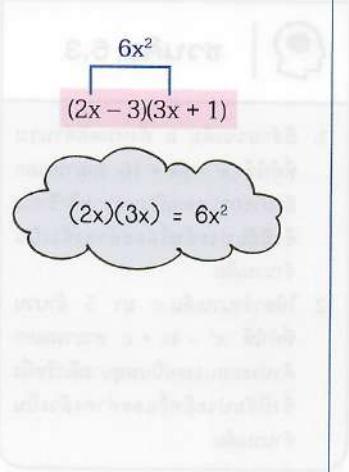
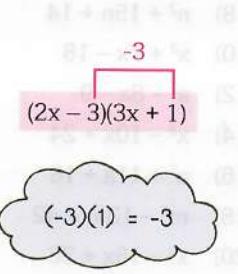
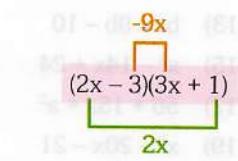
การแยกตัวประกอบของพหุนามดีกรีสองในรูป $ax^2 + bx + c$
เมื่อ a, b, c เป็นจำนวนเต็ม และ $a \neq 1, c \neq 0$

เพื่อความสะดวกในการหาข้อสรุปของวิธีการแยกตัวประกอบของพหุนาม $ax^2 + bx + c$ เราจะเรียก ax^2 ว่า พจน์หน้า เรียก bx ว่า พจน์กลาง และเรียก c ว่า พจน์หลัง

พิจารณาการคูณพหุนามดีกรีหนึ่งต่อไปนี้ โดยใช้สมบัติการแจกแจง

$$\begin{aligned} (2x - 3)(3x + 1) &= (2x - 3)(3x) + (2x - 3)(1) \\ &= (6x^2 - 9x) + (2x - 3) \\ &= 6x^2 + (-9x + 2x) - 3 \\ &= 6x^2 - 7x - 3 \end{aligned}$$

จากการคูณข้างต้น เราอาจเขียนแผนภาพแสดงวิธีหาพจน์หน้า พจน์หลัง และพจน์กลางของพหุนามที่เป็นผลคูณได้ดังนี้

การหาพจน์หน้า ของพหุนามที่เป็นผลคูณ	การหาพจน์หลัง ของพหุนามที่เป็นผลคูณ	การหาพจน์กลาง ของพหุนามที่เป็นผลคูณ
<p>ทำได้โดยนำพจน์หน้าของพหุนาม ในวงเล็บแรกคูณกับพจน์หน้าของ พหุนามในวงเล็บหลัง</p> <p>$(2x - 3)(3x + 1)$</p> <p>$(2x)(3x) = 6x^2$</p>	<p>ทำได้โดยนำพจน์หลังของพหุนาม ในวงเล็บแรกคูณกับพจน์หลังของ พหุนามในวงเล็บหลัง</p> <p>$(2x - 3)(3x + 1)$</p> <p>$(-3)(1) = -3$</p>	<p>ทำได้โดย หาผลคูณระหว่างพจน์ หน้าของพหุนามในวงเล็บแรกกับพจน์ หลังของพหุนามในวงเล็บหลัง บวกกับ ผลคูณระหว่างพจน์หลังของพหุนามใน วงเล็บแรกกับพจน์หน้าของพหุนามใน วงเล็บหลัง</p> <p>$(2x - 3)(3x + 1)$</p> <p>$2x$</p> <p>$(2x)(1) + (-3)(3x)$</p> <p>$= 2x + (-9x)$</p> <p>$= -7x$</p>

ดังนั้น ในการแยกตัวประกอบของ $6x^2 - 7x - 3$ จะทำดังนี้

1. หากพหุนามดีกรีหนึ่งสองพหุนามที่คูณกันแล้วได้พจน์หน้าคือ $6x^2$ ซึ่งอาจเป็น $2x$ กับ $3x$ หรือ x กับ $6x$ และเขียนหัวสองพหุนามนั้นเป็นพจน์หน้าของพหุนามในวงเล็บสองวงเล็บ ดังนี้

$$(2x \quad)(3x \quad) \quad \text{หรือ} \quad (x \quad)(6x \quad)$$

ถ้าปัจจุบันได้ผลลัพธ์ตาม
ต้องการให้พิจารณาคู่อีก ๆ
ต่อไป เช่น $-2x$ กับ $-3x$

2. หากจำนวนเต็มสองจำนวนที่คูณกันแล้วได้พจน์หลังคือ -3 ซึ่งอาจเป็น 3 กับ -1 หรือ -3 กับ 1 และเขียนจำนวนหัวสองนี้เป็นพจน์หลังของพหุนามในแต่ละวงเล็บที่ได้ในข้อ 1 ซึ่งทำให้เกิดกรณีที่ต้องพิจารณา 8 กรณี ดังนี้

1) $(2x + 3)(3x - 1)$	2) $(2x - 1)(3x + 3)$
3) $(2x - 3)(3x + 1)$	4) $(2x + 1)(3x - 3)$
5) $(x + 3)(6x - 1)$	6) $(x - 1)(6x + 3)$
7) $(x - 3)(6x + 1)$	8) $(x + 1)(6x - 3)$

3. นำผลที่ได้ในข้อ 2 มาหาพจน์กลางที่ลักษณะ จนกว่าจะได้พจน์กลางเป็น $-7x$ ดังนี้

1) $(2x + 3)(3x - 1)$

ได้พจน์กลางเป็น $(-2x) + 9x = 7x \quad \times$

2) $(2x - 1)(3x + 3)$

ได้พจน์กลางเป็น $6x + (-3x) = 3x \quad \times$

3) $(2x - 3)(3x + 1)$

ได้พจน์กลางเป็น $2x + (-9x) = -7x \quad \checkmark$

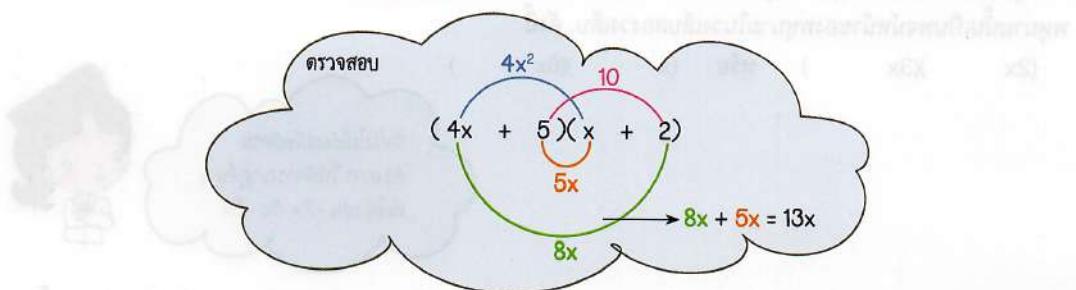
จะเห็นว่า เมื่อถึงกรณี 3) จะได้พจน์กลางของพหุนามที่เป็นผลคูณเท่ากับ $-7x$ ดังนั้น ไม่ต้องพิจารณากรณีอื่น ๆ อีก นั่นคือ แยกตัวประกอบของพหุนาม $6x^2 - 7x - 3$ ได้ดังนี้

$$6x^2 - 7x - 3 = (2x - 3)(3x + 1)$$

ตัวอย่างที่ 7จงแยกตัวประกอบของ $4x^2 + 13x + 10$

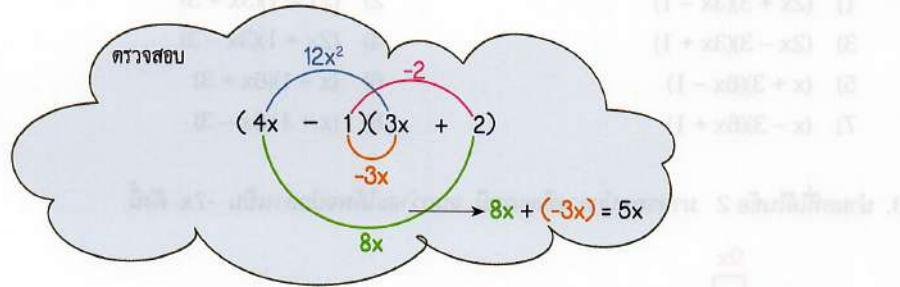
วิธีทำ

$$4x^2 + 13x + 10 = (4x + 5)(x + 2)$$

ตัวอย่างที่ 8จงแยกตัวประกอบของ $12x^2 + 5x - 2$

วิธีทำ

$$12x^2 + 5x - 2 = (4x - 1)(3x + 2)$$

ตัวอย่างที่ 9จงแยกตัวประกอบของ $8x^2 - 26x + 15$

วิธีทำ

$$8x^2 - 26x + 15 = (2x - 5)(4x - 3)$$

ตัวอย่างที่ 10จงแยกตัวประกอบของ $6x^2 - 10x - 4$

วิธีทำ

วิธีที่ 1

$$\begin{aligned} 6x^2 - 10x - 4 &= 2(3x^2 - 5x - 2) \\ \text{ดังนั้น} \quad 6x^2 - 10x - 4 &= 2(3x + 1)(x - 2) \end{aligned}$$

วิธีที่ 2

$$\begin{aligned} 6x^2 - 10x - 4 &= (3x + 1)(2x - 4) \\ \text{ดังนั้น} \quad 6x^2 - 10x - 4 &= 2(3x + 1)(x - 2) \end{aligned}$$

วิธีที่ 3

$$\text{ดังนั้น} \quad 6x^2 - 10x - 4 = (6x + 2)(x - 2)$$

$$6x^2 - 10x - 4 = 2(3x + 1)(x - 2)$$

การแยกตัวประกอบของพหุนามในตัวอปang ที่ 10 อาจใช้วิธีที่ 1 หรือวิธีที่ 2 หรือวิธีที่ 3 ก็ได้นะจง แต่วิธีที่ 1 น่าจะเป็นวิธีที่ง่ายกว่า เพื่อน ๆ คิดเห็นข้าวหอมไหมเอ่ย

ตัวอย่างที่ 11 จงแยกตัวประกอบของ $-3x^2 + 10x + 8$

วิธีทำ

วิธีที่ 1

$$-3x^2 + 10x + 8 = (3x + 2)(-x + 4)$$

วิธีที่ 2 เนื่องจาก

$$-3x^2 + 10x + 8 = (-1)(3x^2 - 10x - 8)$$

$$= (-1)(3x + 2)(x - 4)$$

$$\text{ดังนั้น} \quad -3x^2 + 10x + 8 = (3x + 2)(-x + 4)$$

เพื่อน ๆ อาจลองแบบอื่นได้อีกนะครับ เช่น

$$-3x^2 + 10x + 8 = -(3x + 2)(x - 4)$$

$$\text{หรือ} \quad -3x^2 + 10x + 8 = (-3x - 2)(x - 4)$$

มุมเทคโนโลยี

นักเรียนสามารถดาวน์โหลดไฟล์ GSP

เพื่อฝึกการแยกตัวประกอบของพหุนาม

ดีกรีสอง เพิ่มเติมได้ที่

<http://ipst.me/9159>

คูณใจที่ $-18x^2 + 30x + 28$

ค่าตอบ $-2(3x + 2)(3x - 7)$

ชวนคิด 5.4

จงเติมคำตอบและรูปลงในช่องว่างให้ถูกต้อง เมื่อกำหนดความลับมันพันธ์ให้ดังต่อไปนี้

1.

$$\begin{array}{c} \text{Blue Diamond} \\ \times \end{array} \cdot \begin{array}{c} \text{Red Sector} \\ \times \end{array} = 2x^2 + 9x - 18$$

$$\begin{array}{c} \text{Red Sector} \\ \times \end{array} \cdot \begin{array}{c} \text{Yellow Hexagon} \\ \times \end{array} = 4x^2 + 25x + 6$$

$$\begin{array}{c} \text{Yellow Hexagon} \\ \times \end{array} \cdot \begin{array}{c} \text{Green Circle} \\ \times \end{array} = 12x^2 - 17x - 5$$

$$\begin{array}{c} \text{Blue Diamond} \\ \times \end{array} \cdot \begin{array}{c} \text{Green Circle} \\ \times \end{array} = \dots$$

2.

$$\begin{array}{c} \text{Pink Triangle} \\ \times \end{array} \cdot \begin{array}{c} \text{Green Square} \\ \times \end{array} \cdot \begin{array}{c} \text{Purple Pentagon} \\ \times \end{array} = 12x^2 - 69x - 105$$

$$\begin{array}{c} \text{Yellow Heart} \\ \times \end{array} \cdot \begin{array}{c} \text{Blue Star} \\ \times \end{array} = 4x^2 + 4x - 3$$

$$\begin{array}{c} \text{Green Square} \\ \times \end{array} \cdot \begin{array}{c} \text{Yellow Heart} \\ \times \end{array} - \begin{array}{c} \text{Pink Triangle} \\ \times \end{array} \cdot \begin{array}{c} \text{Blue Star} \\ \times \end{array} = 8x^2 - 14$$

$$\begin{array}{c} \text{Green Square} \\ \times \end{array} \cdot \dots + \dots \cdot \dots = 2x^2 - 5x - 24$$

แบบฝึกหัด 5.2 ข

จงแยกตัวประกอบของพหุนามต่อไปนี้

1. $2x^2 - 2x - 4$	2. $2a^2 + 6a + 4$
3. $3x^2 - 6x - 9$	4. $6y^2 - y - 12$
5. $9y^2 - 6y + 1$	6. $6a^2 + a - 12$
7. $6a^2 + 17a + 12$	8. $5x^2 + 14x - 3$
9. $4x^2 + 16x - 9$	10. $9y^2 - 12y - 5$
11. $5x^2 + 4x - 1$	12. $12a^2 - a - 35$
13. $16y^2 - 8y + 1$	14. $15x^2 + 8x - 7$
15. $7a^2 + 49a + 84$	16. $35m^2 + 18m - 8$
17. $4 + 10x - 6x^2$	18. $9 - 42y + 49y^2$
19. $35 - 26b + 3b^2$	20. $4z^2 - 28z + 49$
21. $-12a^2 - 20a - 7$	22. $10 - 19x - 15x^2$
23. $6b^2 - 38b + 56$	24. $7m^2 + 72m - 55$
25. $20a^2 + 77a + 18$	26. $3x^2 - 40x + 117$
27. $-10x^2 + 81x - 45$	28. $13y^2 + 69y - 54$
29. $4y^2 - 36$	30. $9a^2 - 64$

